

Specialeansøgning

Region Midtjylland

Vedr. speciale: Ortopædisk Kirurgi

Dato: 27. maj 2009

1 Generelle overvejelser i forhold til specialet

1.1 Generelle overvejelser over den planlagte organisering af akutområdet i forhold til specialet

Med Hospitalsplan for Region Midtjylland er det besluttet, at der vil være fem fælles akutte modtagelser på

- Regionshospitalet Randers
- Regionshospitalet Horsens
- Regionshospitalet Viborg
- Hospitalsenheden Vest
- Århus Universitetshospital, Århus Sygehus

I sin egenskab af Center of Excellence og i overensstemmelse med visitationsretningslinjerne, vil Regionshospitalet Silkeborg modtage intern medicinske patienter med henblik på forebyggelse af uhensigtsmæssige indlæggelser. .

På alle enheder er følgende specialer repræsenteret:

- Intern medicin
- Ortopædisk kirurgi
- Kirurgi (parenkym) (På Regionshospitalet Silkeborg i samarbejde med Regionshospitalet Viborg)
- Anæstesiologi med intensiv afdeling niveau 2
- Diagnostisk radiologi
- Klinisk biokemi

Skadestuerne integreres i de fælles akutmodtagelser.

Der etableres akutklinikker på hospitalerne i Grenaa, Skive, Ringkøbing og Silkeborg. På akutklinikkerne vil der være akut modtagelse af visiterede patienter med mindre skader – eksempelvis behandling af større sår, der kræver lokalbedøvelse, færdigbehandling af ukomplicerede brud samt behandling af lette ankel og knæledsforstuvning.

Akutklinikkerne bemannes i et samarbejde mellem hospitalet og lægevagten (almen praksis). Alle akutklinikker vil være tilknyttet en fælles akutmodtagelse og vil i hele åbningstiden have mulighed for rådgivning fra bl.a. ortopædkirurgisk speciallæge.

Traumebehandling på Niveau 1 vil være på Århus Sygehus (se også særskilt ansøgningsskema for Kirurgisk Traumecenter). Der vil være niveau 2 traumemodtagelser på de fælles akutmodtagelser i Vest, Horsens, Randers og Viborg.

Indtil det nye hospital Vest er etableret skal det, i overensstemmelse med beslutningen i akutplan for Region Midtjylland, sikres, at så mange akutte patienter som fagligt muligt behandles lokalt. På den baggrund kan akutte patienter i den vestlige del af regionen fremover modtages og behandles på både Regionshospitalet Herning og Regionshospitalet Holstebro. Patienterne visiteres og indlægges efter visitationsretningslinjer, der tager udgangspunkt i de faglige kompetencer, der er til stede i de enkelte dele af hospitalsenheden. Denne beslutning omfatter bl.a. modta-

gelsen af akutte ortopædkirurgiske patienter, som i overgangsperioden indtil det nye hospital i Vest er etableret vil blive visiteret og modtaget på såvel Regionshospitalet Herning som Regionshospitalet Holstebro efter visitationsretningslinjer, der tager udgangspunkt i de faglige kompetencer, der er til stede i de enkelte dele af hospitalsenheden (jf. i øvrigt bilag til Region Midtjyllands hospitalsplan, som i december 2008 er fremsendt til Sundhedsstyrelsen).

1.2 Generel beskrivelse af og overvejelser over sammenhængen i specialet på tværs af funktionsniveauer

Placeringen af de lægefaglige specialer i Region Midtjylland tager udgangspunkt i regionens akutplan og hospitalsplan. Hospitalsplanen udstikker blandt andet de overordnede linjer for beslutninger om samling af funktioner og udvikling af stærke faglige miljøer i Region Midtjylland.

Ortopædkirurgi på hovedfunktionsniveau varetages principielt på de hospitaler (matrikler), som ifølge regionens akutplan har fælles akutmodtagelse, dvs. Regionshospitalet Viborg, Hospitalsenheden Vest, Regionshospitalet Randers, Regionshospitalet Horsens og Det nye Universitetshospital i Århus.

Indtil det Nye Universitetshospital i Århus er klart, varetages ortopædkirurgien i Århus af Århus Universitetshospital, Århus Sygehus.

Ortopædkirurgi på hovedfunktionsniveau varetages desuden på Regionshospitalet Silkeborg samt på akutklinikkerne, som beskrevet under pkt. 1.1. Regionshospitalet Silkeborg har en særlig opgave i at udvikle funktioner inden for sygdomme i bevægeapparatet.

Århus Universitetshospital, Århus Sygehus vil varetage både regions- og højt specialiserede funktioner.

Der ansøges om, at regionshospitalerne med fælles akutmodtagelse samt Regionshospitalet Silkeborg kan varetage forskellige regionsfunktioner inden for specialet. Funktionerne varetages på nogle hospitaler i et formaliseret samarbejde. Fordelingen af regionsfunktioner på regionshospitalerne fremgår af skema 2a.

I forhold til visse af regionsfunktionerne inden for ortopædkirurgi bemærkes det, at hvis en kirurg i en konkret operationssituation ser et akut behov for yderligere procedurer, foretages disse med det samme. Dette også selvom hospitalet ikke har funktionen på det konkrete niveau, idet hensynet til patientsikkerhed og et hensigtsmæssigt patientforløb vil være afgørende.

Der er i regi af Århus Universitetshospital indgået en tilknytningsaftale mellem Århus Universitetshospital, Århus Sygehus og Regionshospitalet Silkeborg. Tilknytningsaftalen mellem de to afdelinger har blandt andet til formål at fremme et højt forskningsmæssigt niveau regionalt.

1.3 Generel beskrivelse af og overvejelser over sammenhængen til andre specialer

Ortopædisk kirurgi har – afhængigt af fagområder - et tæt samarbejde med anæstesi, karkirurgi, reumatologi, rehabilitering, billeddiagnostik, neurologi, neurokirurgi og pædiatri samt fysio- og ergoterapi.

Sundhedsstyrelsen har i rapporten ”Styrket akutberedskab – planlægningsgrundlag for det regionale sundhedsvæsen”, 2007, anbefalet, at følgende specialer/faciliteter er repræsenteret på matrikler med fælles akutmodtagelse: intern medicin, ortopædkirurgi, kirurgi (parenkym), anæstesiologi med intensiv afdeling niveau 2, diagnostisk radiologi og klinisk biokemi. I samtlige fem fælles akutmodtagelser i Region Midtjylland vil disse specialer være repræsenteret.

På akutklinikkerne vil der være adgang til konventionel røntgenoptagelse. Lægelig vurdering af røntgenbilleder kan enten ske på den pågældende hospitalsmatrikel eller på hospital med fælles akutmodtagelse via telemedicinsk opkobling.

På Århus Universitetshospital, Århus Sygehus er der højt specialiseret traumecenter. Traumecenteret modtager samme typer patienter som de fælles akutmodtagelser og modtager derudover svært tilskadekomne patienter og kritisk syge patienter, som kræver en specialindsats og samarbejde mellem mange diagnostiske og kliniske specialer på højt specialiseret niveau.

Traumecenteret på Århus Universitetshospital, Århus Sygehus lever op til Sundhedsstyrelsens anbefalinger om, hvilke specialer, der skal være tilgængelige i behandlingen af svært kritisk syge patienter eller tilskadekomne på højt specialiseret niveau.

Se også særskilt beskrivelse af Det Kirurgiske Traumecenter ved Århus Universitetshospital, Århus Sygehus.

1.4 Implementering

På hovedfunktionsniveau forventes det, at den nuværende akutte ortopædkirurgiske funktion på Regionshospitalet Silkeborg (bortset fra mindre skader, som også fremover vil blive varetaget på akutklinikken i Silkeborg), flyttes til de fælles akutmodtagelser i takt med, at de bygningsmæssige og teknologiske faciliteter er til stede. Der planlægges efter, at den akutte ortopædkirurgi på Regionshospitalet Silkeborg ophører 2010, hvorefter de akutte ortopædkirurgiske patienter, der i dag modtages i Silkeborg, fremover modtages på Regionshospitalet Viborg og Regionshospitalet Horsens.

Akutklinikkerne er under implementering – og forventes færdigetableret ultimo 2009, dog først 2010 på Regionshospitalet Silkeborg. Samtidig udbygges de elektive funktioner i Silkeborg.

Implementering af regionsfunktioner og højt specialiserede funktioner inden for specialet vil blive iværksat straks efter godkendelsen fra Sundhedsstyrelsen og blive udrullet i takt med, at de bygningsmæssige og teknologiske faciliteter er til stede.

De regionsfunktioner og højt specialiserede funktioner, som der søges om, udføres allerede i dag på de angivne hospitaler og matrikler.

1.5 Udvikling og fremtidsplaner

De store regionshospitaler dedikeres en række særlige opgaver inden for de enkelte specialer, hvor de har en særlig udviklingsforpligtelse. Udviklingsopgaven er et supplement til hospitalets generelle opgave med at betjene optageområdet på hovedfunktionsniveau.

Regionshospitalet Silkeborg har en særlig opgave i at udvikle funktioner inden for sygdomme i bevægeapparatet – det vil sige også ortopædkirurgi. Udviklingsopgaven varetages i samspil med Århus Universitetshospital, Århus Sygehus, som varetager såvel regionsfunktioner som højt specialiserede funktioner inden for specialitet.

2 Specialets hovedfunktionsniveau

2.1 Generel beskrivelse af og overvejelser over den planlagte organisering af hovedfunktionerne i specialet

Ortopædkirurgi (akut såvel som elektiv) på hovedfunktionsniveau varetages principielt på følgende hospitaler (matrikler): Regionshospitalet Viborg, Hospitalsenheden Vest, Regionshospitalet Randers, Regionshospitalet Horsens og Århus Universitetshospital, Århus Sygehus.

Der vil herudover være elektiv ortopædkirurgi på hovedfunktionsniveau på Regionshospitalet Silkeborg, ligesom der vil være akut ortopædkirurgi på hovedfunktionsniveau (mindre skader) på akutklinikkerne, som beskrevet under pkt. 1.1.

Der er i dag ortopædkirurgiske dagfunktioner på nogle af de mindre hospitaler i regionen, dvs. på Regionshospitalet Ringkøbing, Regionshospitalet Kjellerup, Regionshospitalet Grenaa og Regionshospitalet Odder. I forhold til de elektive aktiviteter på Friklinikken i Brødstrup, gælder det, at der er tale om udvalgte hovedfunktioner, som i stor udstrækning også foregår på private klinikker eller i privat praksis.

Det er i hospitalsplan for Region Midtjylland vedtaget, at funktionerne på Regionshospitalet Kjellerup integreres i Regionshospitalet Viborg og Regionshospitalet Silkeborg, når der er skabt den fornødne bygningsmæssige kapacitet. Der arbejdes med en plan for afvikling af Regionshospitalet Odder.

De dagkirurgiske funktioner på Regionshospitalet Grenaa og Regionshospitalet Ringkøbing opretholdes, idet hospitalet udnytter kapaciteten primært til sikring af det lokale behov. Herudover udnyttes kapaciteten efter nærmere aftale i overensstemmelse med friklinik-principperne. Der er mellem hospitalsenhederne (hhv. Hospitalsenheden Randers, og Hospitalsenheden Vest) et fagligt samarbejde omkring de ortopædkirurgiske funktioner på Regionshospitalet Grenaa og Regionshospitalet Ringkøbing.

Indtil et nyt samlet hospital er bygningsmæssigt etableret i Vestjylland vil Hospitalsenheden Vest ifølge beslutningen i akutplanen fungere som et samlet hospital, hvilket betyder, at der på nogle områder skal satses på Regionshospitalet Herning og på andre områder på Regionshospitalet Holstebro.

Det følger af akutforliget, at Regionshospitalet Holstebro fortrinsvis skal varetage en række avancerede behandlinger inden for det elektive område, herunder bl.a. inden for ortopædisk kirurgi. Således er den akutte ortopædi (traumatologien) placeret i Herning, mens den elektive ortopædi er placeret i Holstebro, bortset fra børneortopædien, der af hensyn til samarbejdet med det pædiatriske speciale er placeret i Herning.

2.2 Generel beskrivelse og overvejelser over opfyldelsen af anbefalingen til varetagelsen af hovedfunktioner i specialet

I Sundhedsstyrelsens specialevejledning anbefales, at såvel elektive som akutte hovedfunktioner inden for ortopædisk kirurgi som udgangspunkt varetages på

samme sygehuse – ligesom akutte funktioner bør varetages på sygehuse med fælles akutmodtagelse. Der kan være mulighed for, at hyppige hovedfunktioner kan varetages som udefunktion.

Denne anbefaling vurderer Region Midtjylland, at regionen lever op til, idet ortopædkirurgi (akut såvel som elektiv) på hovedfunktionsniveau principielt vil blive varetaget på de hospitaler (matrikler), som ifølge regionens akutplan har fælles akutmodtagelse. Indtil det nye samlede hospital Vest er etableret forventes der fortsat at være ortopædkirurgi på såvel Regionshospitalet Holstebro som Regionshospitalet Herning. Der forventes at ske en øget samling af elektiv ortopædkirurgi på Regionshospitalet Holstebro.

Der vil udover på de fælles akutmodtagelser være elektiv ortopædkirurgi på hovedfunktionsniveau på Regionshospitalet Silkeborg, ligesom der vil være akut ortopædkirurgi på hovedfunktionsniveau (mindre skader) på akutklinikkerne, som beskrevet under pkt. 1.1.

Der etableres et samarbejde mellem Regionshospitalet Viborg og Regionshospitalet Silkeborg, som også omfatter det ortopædkirurgiske speciale.

Regionshospitalet Silkeborg

Ifølge akutplan og hospitalsplan for Region Midtjylland vil der ikke fremadrettet være akut ortopædkirurgi på Regionshospitalet Silkeborg. Der vil fortsat være elektiv ortopædkirurgi på Regionshospitalet Silkeborg.

For så vidt angår den elektive ortopædkirurgi på Regionshospitalet Silkeborg er der under hensyntagen til de rekrutteringsmæssige muligheder tale om specialerepræsentation på speciallægeniveau indenfor følgende specialer: intern medicin (kardiologi, lungesygdomme, gastroenterologi og hepatologi, infektionsmedicin, geriatri, reumatologi, endokrinologi), gynækologi og obstetrik, pædiatri (i samarbejde med Regionshospitalet Viborg), anæstesiologi, diagnostisk radiologi, klinisk biokemi.

Der vil være intensiv funktion på Regionshospitalet Silkeborg.

Det er således sikret, at de specialer, som det anbefales i specialevejledningen, at der bør være samarbejde med, ved varetagelsen af hovedfunktioner i ortopædisk kirurgi er repræsenteret på Regionshospitalet Silkeborg.

Der er desuden følgende faciliteter til stede på matriklen:

- Klinisk biokemi (prøvetagning og analyse)
- Konventionel røntgen
- Ultralyd og evt. CT-scanning i dagtid
- Evt. øvrige faciliteter i dagtid afhængig af specialeplanlægning.

Akutklinikker

For så vidt angår den akutte ortopædkirurgi på akutklinikkerne, hvor der modtages visiterede patienter med mindre skader, vil der være et samarbejde med de fælles akutmodtagelser, herunder mulighed for at konferere med speciallæger fra en fælles akutmodtagelse.

Der er mulighed for umiddelbar assistance fra speciallæge i ortopædisk kirurgi på hospitalsenheder, der varetager ortopædkirurgi på hovedfunktionsniveau (ved

umiddelbar assistance forstås som minimum at man altid kan ringe til en ortopædkirurg)

2.3 Eventuelt vedr. hovedfunktioner i specialet

3 Specialets regionsfunktionsniveau

3.1 Overvejelser over den planlagte organisering af regionsfunktionerne i specialet

Regionsfunktionerne inden for specialet placeres på en måde, der sikrer såvel faglig udvikling som faglig kvalitet.

Region Midtjylland ansøger om regionsfunktioner på følgende hospitaler;

- Århus Universitetshospital, Århus Sygehus
- Regionshospitalet Randers
- Regionshospitalet Horsens
- Regionshospitalet Silkeborg
- Regionshospitalet Viborg
- Hospitalsenheden Vest (Regionshospitalet Herning (i et formaliseret samarbejde) og Regionshospitalet Holstebro)

For Århus Universitetshospital, Århus Sygehus, gælder det, at der søges om varetagelse af samtlige regionsfunktioner inden for det ortopædkirurgiske speciale. For regionshospitalernes vedkommende gælder det, at placeringen af regionsfunktioner varierer fra område til område på baggrund af den særlige opgaveportefølje, som de enkelte hospitaler varetager inden for specialet.

Vedrørende funktionen ”Konservativ behandling af deformiteter hos børn og voksne”: På regionshospitalerne Viborg og Silkeborg søges funktionen udelukkende varetaget i forhold til behandling af voksne. På Regionshospitalet Randers søges funktionen varetaget i forhold til behandling af børn.

Nogle af funktionerne søges varetaget i et formaliseret samarbejde mellem regionshospitaler og Århus Universitetshospital, Århus Sygehus, se nedenstående afsnit 3.4.

Fordelingen af regionsfunktioner fremgår af bilag 2a.

3.2 Befolkningsunderlag

I Region Midtjylland søges regionsfunktioner inden for ortopædkirurgi varetaget på op til seks matrikler. Således søges funktioner inden for skulder-albue kirurgien varetaget tre steder og yderligere tre steder i et formaliseret samarbejde. Andre funktioner – som f.eks. ”Sekundær rekonstruktion af flexorsener ...” søges varetaget to steder i regionen. De enkelte funktioner er vurderet i forhold til opfyldelse af såvel krav som geografiske forhold og volumen inden for funktionen.

Befolkningsunderlaget pr. hospital vil derfor variere alt efter, hvilken funktion, der er tale om.

Befolkningsunderlaget for hver funktion fremgår af bilag 2b for hvert hospital.

3.3 Overvejelser over opfyldelsen af krav til varetagelsen af regionsfunktioner i specialet

Alle hospitaler, hvortil der søges varetagelse af regionsfunktion, opfylder kravene, som de er beskrevet i Sundhedsstyrelsens vejledning.

3.4 Formaliseret samarbejde

En række af regionsfunktionerne inden for ortopædkirurgien vil blive varetaget på regionshospitalerne i et formaliseret samarbejde med Århus Universitetshospital, Århus Sygehus.

Pga. volumen i specialet vil der derudover i en række tilfælde blive varetaget regionsfunktioner på nogle regionshospitaler i et formaliseret samarbejde med et andet regionshospital, der opfylder kravene til varetagelse af regionsfunktionen. De formaliserede samarbejdsaftaler har i disse situationer til hensigt at sikre en effektiv arbejdsdeling, hvor der indgås konkrete samarbejdsaftaler mellem to afdelinger, samt en styrkelse af det faglige samarbejde på tværs i regionen, idet der vil blive udarbejdet fælles regionsdækkende retningslinjer for varetagelsen af de pågældende regionsfunktioner.

De formaliserede samarbejdsaftaler vil i vid udstrækning bygge videre på eksisterende aftaler mellem Århus Universitetshospital, Århus Sygehus og de forskellige regionshospitaler.

Region Midtjylland ansøger om regionsfunktion på Regionshospitalet Randers i formaliseret samarbejde med Århus Universitetshospital, Århus Sygehus omkring:

- Revisionsknæalloplastik
- Knænære ostetomier og unikompartmentale knæalloplastikker
- Recidiv ved Dupuytren's kontaktur
- Carpale luksationer/carpal instabilitet mv.
- Bagfodskirurgi
- Kombination af artodeser, osteotomier og senetranspositioner
- Rotator cuff rekonstruktion
- Skulderinstabilitet og kontraktur
- Primær skulderalloplastik på baggrund af degenerativ
- Konservativ behandling af deformiteter hos børn
- Sene forlængelser ved cerebral parese
- Simple kongenitte foddefromiteter og aldersbetingede fysiologiske variationer
- Kongenitte hoftedysplasier

Region Midtjylland ansøger om regionsfunktion på Regionshospitalet Horsens i formaliseret samarbejde med Århus Universitetshospital, Århus Sygehus omkring:

- Knænære ostetomier og unikompartmentale knæalloplastikker
- Revisionskirurgi på forreste korsbånd
- Artroskopisk kirurgi i hoftedet

Region Midtjylland ansøger om regionsfunktion på Regionshospitalet Silkeborg i formaliseret samarbejde med Regionshospitalet Viborg omkring:

- Knænære ostetomier og unikompartmentale knæalloplastikker
- Recidiv ved Dupuytren's kontaktur
- Rotator cuff rekonstruktion
- Skulderinstabilitet og kontraktur
- Primær skulderalloplastik på baggrund af degenerativ

Region Midtjylland ansøger om regionsfunktion på Regionshospitalet Viborg i formaliseret samarbejde med Regionshospitalet Silkeborg omkring:

- Revisionsknæalloplastik

Region Midtjylland ansøger om regionsfunktion på Regionshospitalet Viborg i formaliseret samarbejde med Regionshospitalet Holstebro omkring:

- Reumakirurgi og alloplastikker
- Recidiv ved Dupuytren's kontaktur
- Carpale luksationer/carpal instabilitet mv.
- Kirurgisk behandling af scaphoidumfraktur samt operativ behandling af carpale frakturer

Region Midtjylland ansøger om regionsfunktion på Regionshospitalet Viborg i formaliseret samarbejde med Århus Universitetshospital, Århus Sygehus omkring:

- Bagfodskirurgi
- Kombination af artodeser, osteotomier og senetranspositioner

Region Midtjylland ansøger om regionsfunktion på Regionshospitalet Holstebro i formaliseret samarbejde med Århus Universitetshospital, Århus Sygehus omkring:

- Højtryksinjektioner med vævstoksiske materialer

Region Midtjylland ansøger om regionsfunktion på Regionshospitalet Holstebro i formaliseret samarbejde med Regionshospitalet Viborg omkring:

- Rotator cuff rekonstruktion
- Skulderinstabilitet og kontraktur
- Primær skulderalloplastik på baggrund af degenerativ

Region Midtjylland ansøger om regionsfunktion på Regionshospitalet Herning i formaliseret samarbejde med Århus Universitetshospital, Århus Sygehus omkring:

- Sene forlængelser ved cerebral parese
- Simple kongenitte foddefromiteter og aldersbetingede fysiologiske variationer
- Kongenitte hoftedysplasier

Som skrevet indledningsvist til afsnit 3.4 vil der blive udarbejdet fælles regionsdækkende retningslinjer for varetagelsen af de pågældende regionsfunktioner.

3.5 Eventuelt vedr. regionsfunktioner i specialet

Jf. Region Midtjyllands hospitalsplan har Regionshospitalet Silkeborg en særlig opgave i at udvikle funktioner inden for sygdomme i bevægeapparatet. Ansøgningerne om regionsfunktioner inden for ortopædkirurgi og reumatologi til varetagelse på Regionshospitalet Silkeborg er tænkt i forhold til dette og skal ses som en sammenhængende indsats og specialisering.

Generelt vedrørende regionsfunktioner i specialet:

Region Midtjyllands befolkning udgør ca. 1.200.000. Dette befolkningsunderlag betyder, at der i regionen skal udføres et relativt stort antal indgreb inden for alle områder. Med en fordeling udelukkende på 2-3 regionsfunktioner vil disse hospitalsenheder blive "belastet" af et stort antal indgreb. Disse overvejelser gælder specielt for skulder/albuekirurgien pga. en stor produktion i regionen.

I Region Midtjylland har speciallægerne en relativ høj grad af fagområdespecialisering. På flere enheder varetages ortopædkirurgien af fagområdespecialiserede læger med erfaring og rutine i specialiserede indgreb. Samtidig er grænsefladen mellem hovedfunktioner og regionsfunktioner vanskelig at definere præcist. Det betyder, at der i Sundhedsstyrelsens angivelse af regionsfunktioner kan være tale om diagnostik eller procedurer, som er nødvendige at kunne udføre på f.eks. de fælles akutmodtagelser.

For specialet betyder dette, at det er nødvendigt, at nogle funktioner – også nogle af de, der i specialevejledningen er benævnt regionsfunktioner og højt specialiserede funktioner – kan foregå flere steder end hhv. 3 steder (regionsfunktioner) eller 1 sted (højt specialiseret) i regionen.

4 Specialets højt specialiserede niveau

4.1 Overvejelser over den planlagte organisering af højt specialiserede funktioner i specialet

Region Midtjylland ansøger om højt specialiseret funktion på Århus Universitetshospital, Århus Sygehus.

Enkelte højt specialiserede funktioner søges varetaget på Regionshospitalet Silkeborg i et formaliseret samarbejde mellem Århus Universitetshospital, Århus Sygehus, se afsnit 4.4

Enkelte højt specialiserede funktioner indenfor ortopædkirurgien varetages ikke i Region Midtjylland:

- Revaskularisering/replantation efter amputationer på ekstremiteterne (håndkirurgi): Varetages på Odense Universitetshospital (OUH)
- Tetraplegipatienter (håndkirurgi): Rekonstruktion: Varetages på Rigshospitalet
- Kirurgi hos voksne og børn med cerebral parese (håndkirurgi): Varetages på Rigshospitalet.
- Rhizotomier ved cerebral parese (børneortopædi): Varetages på Rigshospitalet.

Vedrørende traumatologi varetages denne højt specialiserede funktion på Traumecenteret på Århus Universitetshospital, Århus Sygehus. Der modtages også traumepatienter på regionshospitalet, Randers, Viborg, Herning og Horsens. Der foreligger retningslinjer for, hvilke traumepatienter der har behov for særlig specialiseret behandling, og som derfor skal køres til Traumecentret i Århus, enten direkte fra skadestedet (primær indlæggelse) eller fra regionshospitalet (sekundær overførsel), se også særskilt beskrivelse af Det Kirurgiske Traumecenter.

4.2 Befolkningsunderlag

Der er for de højt specialiserede funktioner et befolkningsunderlag på 1,2 mio. indbyggere.

Befolkningsunderlaget fremgår af bilag 2b.

4.3 Overvejelser over opfyldelsen af krav til varetagelsen af højt specialiserede funktioner i specialet

Århus Universitetshospital, Århus Sygehus opfylder kravene til at varetage højt specialiserede funktioner i det ortopædkirurgiske speciale. Ortopædkirurgisk afdeling er vidtgående subspecialiseret med mindst 3 speciallæger i hver sektor.

Inden for hver af disse sektorer er sjældne elektive behandlinger af kvalitative årsager ofte centreret på 1 eller 2 læger af hensyn til maksimal rutine i behandlingen. Som eksempel har hoftesektoren (3 speciallæger), håndsektoren (5 speciallæger) og Skulder/albuesektoren (4 speciallæger) valgt at centrere henholdsvis periacetabulær osteotomi, håndledsalloplastik og scapulopeksi på kun én kirurg – dog med igangværende oplæring af yderligere en kirurg.

På nationalt og internationalt niveau er afdelingen indenfor alle subspecialer involveret i fagligt samarbejde. I Danmark har afdelingen traditionelt været tungt repræsenteret i ledelsen af Dansk Ortopædisk Selskab (DOS) og har netop varetaget formandsposten. Afdelingen sidder i ledelsen af Nordisk Ortopædisk Forening (NOF) og har aktuelt formandsposten i den internationale forening af ortopædkirurger (SICOT).

Afdelingens sektorer indgår i talrige multidisciplinære samarbejdsrelationer både lokalt, nationalt og internationalt. For eksempel indgår Tumorsektoren indgår i det Sarkomcentret på Århus Sygehus, Rygsektoren har nært samarbejde med Neurokirurgisk afdeling og Traumesektoren indgår i sygehusets Traumecenter.

4.4 Formaliseret samarbejde

Region Midtjylland ansøger om højt specialiseret funktion på Regionshospitalet Silkeborg i et formaliseret samarbejde med Århus Universitetshospital, Århus Sygehus omkring:

- Komplex primær hofte- eller knæalloplastik
- Atroskopisk mosaikplastik/osteoplugs ved voksne

Varetagelse af funktionerne skal ses i sammenhæng med Regionshospitalet Silkeborgs funktion som Center for Lidelser i Bevægeapparatet, se også afsnit 3.5

4.5 Eventuelt vedr. højt specialiserede funktioner i specialet

Der knyttes følgende bemærkninger til organiseringen af ortopædkirurgien på Århus Universitetshospital, Århus Sygehus.

Afdelingen er organisatorisk opdelt i 11 fagligt forskellige sektorer, enkelte tværgående funktionsområder, nogle tværgående faglige teams.

1. **Sektorerne** varetager subspecialiserede ortopædkirurgiske behandlinger i en særlig anatomisk region (fod/ankel, ryg, skulder/albue, hånd, hofte, knæ) eller subspecialiseret behandling af særlige patientgrupper (skadestue, børn, traumatologi, tumor, idræt). Opdelingen følger international standard.
2. **De tværgående funktionsområder** udgøres af afdelingens to operationsafsnit (på henholdsvis NBG og THG) og afdelingens fælles ambulatorium afsnit på NBG. Ambulatorierne på THG er opdelte og drives af de enkelte sektorer.
3. **De tværgående teams** er under udbygning og varetager behandlinger, der går på tværs af sektoropdelingen (infektionsbehandling, knoglerekonstruktion, sår etc.).

Afdelingen er struktureret og organiseret til varetagelse af de ansøgte regions- og højt specialiserede funktioner. I vedlagte bilag findes mere udtømmende beskrivelser af de respektive sektorer og tværgående teams.

E0 - Skadestuen

Skadestuen på Århus Sygehus behandler akut opståede skader og sygdomme og tager imod patienter til akut indlæggelse. Skadestuen har døgnåbent og har tilknyt-

tet flere funktionsområder: Til skadestuen er knyttet 1 overlæge og 8 afdelingslæger. To afdelingslægestillinger forventes konverteret til overlægestillinger i løbet af foråret 2009. Center for Voldtægts ofre varetages i regi af skadestuen.

E1 - Børneortopædisk sektor

Børneortopædisk sektor varetager behandlingen af alle former for medfødte lidelser i bevægeapparatet, f.eks. klumpfod, medfødt hoftelæskred og medfødte medicinsk relaterede lidelser. Derudover varetager sektoren kirurgisk behandling af følger efter vitamin D-mangel, neuromuskulære lidelser samt svære deformiteter efter knoglebrud hos børn. Der er tilknyttet 3 overlæger (heraf 1 professor) og en afdelingslæge til sektoren.

E2 - Fod/ankel-sektoren

Fod/ankel-sektoren varetager hovedfunktion for Århus området. Sektoren varetager enhver form for fod/ankel-kirurgi inden for den højt specialiserede funktion hvad angår Region Midt og efter henvisning fra landet i øvrigt. Sektoren er bemanded med 3 overlæger samt yderligere en speciallæge i ortopædisk kirurgi i afdelingslægestilling i uddannelse med henblik på at opnå kompetence til at varetage hovedfunktion og regionsfunktion på regionshospitalsniveau.

E3 - Rygsektoren

Rygsektoren varetager hovedfunktion for Århus optageområde og højt specialiseret behandling for hele Region Midt samt henviste fra resten af landet. Rygsektoren står for den akutte ryggkirurgi i Vestdanmark gennem rygvagtsordningen. Sektoren er p.t. bemanded med 5 overlæger, heraf en professor samt 3 speciallæger, uddannelsessøgende læger og 3 gæstekirurger. Sektoren har gennem tiden uddannet de ryggkirurger, der i dag leder ryggkirurgien i de øvrige regioner.

E4 – Traumesektoren

Sektoren har været med til at udvikle behandlinger på tværs af specialerne som har betydet at patienter som tidligere døde nu overlever. De seneste to år har vi behandlet et stigende antal patienter som var i akut livsfare med ”damage control surgery” i modtagerummet. Sektoren er bemanded med 7 speciallæger som udelukkende behandler tilskadekomne. Speciallægestaben i traumesektoren er den eneste danske og formentlig også den eneste i Norden som indgår i vagtberedskabet og samtidig udelukkende beskæftiger sig med traumatologi.

E5 – Tumorsektoren/sarkomcenter

Centret er et murstensløst center i sygehusene i Århus, hvor ortopædkirurgisk afdeling har varetaget udredning og behandling af patienterne i tæt samarbejde først og fremmest med røntgenafdelingen, patologisk institut, rygsektoren, onkologisk afdeling, børneafdelingen og det kolorektale afsnit. Funktionen varetages af 3 overlæger i afdeling E (ortopædkirurgisk) og 2 overlæger i afd P (kolorektal afsnit), 3 overlæger på børneafdelingen, 2 overlæger og 1 afdelingslæge på onkologisk afdeling, 3 overlæger på radiologisk afdeling og 2 overlæger på patologisk institut.

E6 – Skulder- albuesektor

Sektoren varetager alle regionale og højt specialiserede funktioner samt hovedfunktion for Århusområdet. Funktionerne varetages af fire speciallæger, to overlæger samt to afdelingslæger.

E7 – Håndsektor

Sektoren er placeret på Århus Sygehus, Tage-Hansens Gade. Sektoren er i dag bemannet med 5 speciallæger, heraf 4 overlæger, der alle er fuldt subspecialiseret i håndkirurgi. Håndkirurgien består dels af den klassiske håndkirurgi, med behandling af degenerative og medfødte lidelser i hænderne samt den akutte håndtraumatologi i hånd og på underarmen.

E8 – Idrætstraumatologisk sektor

Idrætssektoren varetager alt artroskopisk knækirurgi. Hovedkompetancen er ligament rekonstruktioner i knæleddet. Fra hele landet modtages patienter til behandling for flerligament skade, korsbåndsrevisions operationer, hofteartroskopiske indgreb, patellofemorale operationer og avanceret bruskkirurgi. Derudover foretages idrætsrelaterede fodledsartroskopier. Funktionerne varetages af fire overlæger og to afdelingslæger.

E9 - Hoftesektoren

Hoftesektoren varetager alle regionale og højt specialiserede funktioner, og fungerer derudover som lokal behandlingsafdeling. Sektoren modtager patienter med hofte dysplasi fra hele landet. Sektoren modtager også en del patienter mhp. THA hvor der er komplicerende forhold, herunder deformiteter, men også patienter med betydende ko-morbiditeter som f.eks. hæmofili eller juvenil RA. En stor del af de patienter sektoren får henvist mhp. hofteprotese revisionskirurgi er opererede flere gange tidligere, inficerede eller har store knogletab. Lærestolsprofessoratet i Ortopædkirurgi ved Århus Universitets Hospital er tilknyttet hoftesektoren. Derudover varetages de kliniske funktioner af 2 overlæger og 1 afdelingslæge.

E10 - Knæsektoren

Knæsektoren varetager alle regionale og alle højt specialiserede funktioner, som angivet i specialeplanen. Funktionerne varetages af 3 overlæger, alle knæspecialister. Sektoren har gennem mange år modtaget patienter fra hele Jylland til behandling, dels ved behov for specialproteser, dels ved revisioner med stort knogletab, samt ved en del infektionsrevisioner.

E11 – Infektionsteam

Det tværgående infektionsteam er dannet efteråret 2008. Herved forventer afdelingen at styrke behandlingen af infektionspatienter uanset sektortilknytning. Infektionsteamet har dels en koordinerende opgave i at ensarte behandlingsregimerne på tværs af sektorerne – dels en række selvstændige behandlingsansvar.

Fagligt er infektionsteamet forankret i samtlige af afdelingens sektorer, idet infektionsansvarlige speciallæger fra hver sektor indgår i teamet. Teamet ledes af en særlig dedikeret overlæge og en afdelingslæge.